

213/1997 Z. z.

213

ZÁKON

z 2. júla 1997

o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÝ ODDIEL

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje založenie, vznik, zrušenie, zánik, postavenie orgánov a hospodárenie neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby (ďalej len „nezisková organizácia“).

Nezisková organizácia a všeobecne prospešné služby

§ 2

(1)

Nezisková organizácia je právnická osoba založená podľa tohto zákona, ktorá poskytuje všeobecne prospešné služby za vopred určených a pre všetkých používateľov rovnakých podmienok a ktorej zisk sa nesmie použiť v prospech zakladateľov, členov orgánov ani jej zamestnancov, ale sa musí použiť v celom rozsahu na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb.

(2)

Všeobecne prospešné služby sú najmä

a)

poskytovanie zdravotnej starostlivosti,

b)

poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárna starostlivosť,

c)

tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,

d)

ochrana ľudských práv a základných slobôd,

e)

vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry,

f)

výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby,

g)

tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,

h)

služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti,

i)

zabezpečovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu.

§ 3

Nezisková organizácia môže poskytovať služby len vtedy, ak spĺňa podmienky na ich poskytovanie upravené osobitnými predpismi.²⁾

§ 4

Názov neziskovej organizácie

Názvom neziskovej organizácie sa rozumie názov, pod ktorým je nezisková organizácia zapísaná v registri mimovládnych neziskových organizácií²⁰⁾ (ďalej len „register“). Názov neziskovej organizácie musí obsahovať označenie „nezisková organizácia“ alebo skratku „n. o.“ a musí sa odlišovať od názvu iných už registrovaných neziskových organizácií.

DRUHÝ ODDIEL

ZALOŽENIE A VZNIK NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE

§ 5

Založenie neziskovej organizácie

(1)

Neziskovú organizáciu môže založiť fyzická osoba, právnická osoba alebo štát (ďalej len „zakladateľ“), ak to nevylučuje osobitný zákon.³⁾

(2)

Nezisková organizácia sa zakladá zakladacou listinou podpísanou všetkými zakladateľmi. Pravosť podpisov všetkých zakladateľov musí byť úradne osvedčená. Neziskovú organizáciu môže založiť aj jeden zakladateľ; pravosť jeho podpisu musí byť úradne osvedčená. Po zápise neziskovej organizácie do registra nie je možné zmeniť, vymazať alebo doplniť zakladateľa.

(3)

Zakladaciu listinu môže uzavrieť aj splnomocnenec, ktorý má na to plnomocenstvo. Plnomocenstvo s úradne osvedčeným podpisom splnomocniteľa sa pripojí k zakladacej listine.

Zakladacia listina

§ 6

Zakladacia listina obsahuje

a)

názov a sídlo neziskovej organizácie,

b)

dobu, na akú sa nezisková organizácia zakladá, ak nie je založená na dobu neurčitú,

c)

druh všeobecne prospešných služieb (§ 2 ods. 2),

d)

meno a priezvisko fyzickej osoby alebo názov právnickej osoby, rodné číslo fyzickej osoby alebo identifikačné číslo právnickej osoby, trvalý pobyt fyzickej osoby alebo sídlo právnickej osoby, ak sú zakladateľmi,

e)

meno, priezvisko, rodné číslo a adresu trvalého pobytu prvých členov správnej rady, dozornej rady (revízora), riaditeľa a členov ďalšieho orgánu, ak je zriadený,

f)

peňažné vklady jednotlivých zakladateľov, nepeňažné vklady jednotlivých zakladateľov a ich peňažnú hodnotu určenú znaleckým posudkom, ak sú vložené.

§ 7

Zakladacia listina môže ustanoviť, že

a)

určitý počet členov správnej rady, prípadne dozornej rady je volený na návrh vopred určeného okruhu fyzických osôb alebo na návrh určitej právnickej osoby, orgánu územnej samosprávy alebo orgánu štátnej správy,

b)

určitý majetok vložený pri založení nie je možné scudziť,

c)

určitý okruh poskytovaných všeobecne prospešných služieb nie je možné v priebehu ustanoveného času alebo za ustanovených podmienok meniť.

§ 8

Štatút

(1)

Zakladateľ vydá štatút, ktorý upraví podrobnosti o organizačnej štruktúre, činnosti a hospodárení neziskovej organizácie.

(2)

Štatút obsahuje najmä

a)

názov a sídlo neziskovej organizácie,

b)

druh všeobecne prospešných služieb (§ 2 ods. 2),

c)

spôsob zverejnenia podmienok poskytovania jednotlivých druhov všeobecne prospešných služieb,

d)

orgány neziskovej organizácie a vymedzenie ich pôsobnosti,

e)

počet členov, spôsob voľby a dĺžku funkčného obdobia správnej rady, dozornej rady (revízora) alebo ďalšieho orgánu, ak je zriadený,

f)

čas uschovávania zápisníc zo zasadnutí orgánov neziskovej organizácie,

g)

spôsob majetkového vyporiadania pri zrušení neziskovej organizácie.

(3)

Každý je oprávnený nazerat' do štatútu a robiť si z neho výpisy alebo odpisy. Nezisková organizácia je povinná na požiadanie sprístupniť štatút.

(4)

Zmenu v štatúte neziskovej organizácie je riaditeľ povinný ohlásiť okresnému úradu v sídle kraja príslušnému podľa sídla neziskovej organizácie (ďalej len „registrový úrad“) do 15 dní od jej schválenia.

Vznik neziskovej organizácie

§ 9

Nezisková organizácia vzniká dňom, keď rozhodnutie registrového úradu o registrácii nadobudlo právoplatnosť.

§ 10

(1)

Písomný návrh na zápis neziskovej organizácie do registra musí podať zakladateľ alebo osoba na to ním písomne splnomocnená do 60 dní od založenia neziskovej organizácie. Pravosť podpisu navrhovateľa musí byť úradne osvedčená.

(2)

Súčasťou návrhu na zápis je zakladacia listina, štatút, písomné vyhlásenie zakladateľa o konečnom užívateľovi výhod s údajmi podľa osobitného predpisu^{3a)} a čestné vyhlásenie zakladateľov. Štatút musia podpísať všetci zakladatelia. V čestnom vyhlásení zakladateľov sa musia uviesť údaje o tom, v ktorých neziskových organizáciách pôsobili alebo pôsobia ako zakladatelia alebo členovia orgánov neziskovej organizácie.

(3)

Ak má nezisková organizácia poskytovať služby upravené osobitnými predpismi,²⁾ je povinná do 30 dní od splnenia podmienok ustanovených týmito osobitnými predpismi preukázať ich splnenie registrovému úradu.

§ 11

(1)

Registrový úrad vydá rozhodnutie o registrácii a vykoná zápis do registra, ak zakladacia listina a štatút sú v súlade so zákonom.

(2)

Zoznam údajov, ktoré sa zapisujú do registra, upravuje osobitný predpis.^{3b)}

(3)

Do registra sa zapíše bez zbytočného odkladu aj zmena alebo zánik zapisovaných skutočností.

(4)

Identifikačné číslo prideliť neziskovej organizácii Štatistický úrad Slovenskej republiky na žiadosť registrového úradu podľa osobitného predpisu.^{3c)}

(5)

Zápis do registra sa vykoná ku dňu určenému v návrhu na zápis. Ak sa rozhodnutie o vykonaní zápisu vydá neskôr alebo návrh neobsahuje deň, ku ktorému sa má zápis vykonať, vykoná sa zápis ku dňu vydania tohto rozhodnutia.

(6)

Na konanie a rozhodovanie o registrácii sa vzťahujú ustanovenia všeobecných predpisov o správnom konaní,⁵⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 12

Registrový úrad zamietne registráciu, ak z predložených listín vyplýva, že

a)

nejde o neziskovú organizáciu podľa tohto zákona,

b)

nejde o poskytovanie všeobecne prospešných služieb,

c)

zakladacia listina a štatút nie sú v súlade s týmto zákonom,

d)

zakladateľ neziskovej organizácie je súčasne zakladateľom alebo členom orgánu neziskovej organizácie, ktorá spĺňa podmienky na zrušenie podľa § 15 ods. 1 písm. c).

§ 13

(1)

Do vzniku neziskovej organizácie konajú vo veciach súvisiacich so vznikom neziskovej organizácie jej zakladatelia spoločne alebo ten z nich, ktorého na to písomne splnomocnili.

(2)

Zo záväzkov, ktoré prevzali zakladatelia alebo niektorý z nich za neziskovú organizáciu do dňa jej vzniku, sú zakladatelia zaviazaní spoločne a nerozdielne.

(3)

Záväzky vzniknuté podľa odseku 2 prechádzajú na neziskovú organizáciu dňom jej vzniku, ak ich do troch mesiacov neodmietne.

TRETÍ ODDIEL

ZRUŠENIE A ZÁNİK NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE

Zrušenie neziskovej organizácie

§ 14

Nezisková organizácia sa zrušuje

- a)
uplynutím času, na aký bola založená,
- b)
dňom uvedeným v rozhodnutí správnej rady o zrušení neziskovej organizácie, inak dňom, keď bolo toto rozhodnutie prijaté,
- c)
rozhodnutím správnej rady o zlúčení, splynutí alebo rozdelení neziskovej organizácie,
- d)
dňom uvedeným v rozhodnutí súdu o zrušení neziskovej organizácie, inak dňom, keď toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť,
- e)
vyhlásením konkurzu alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku.

§ 15

(1)

Súd na návrh štátneho orgánu alebo osoby, ktorá osvedčí právny záujem, rozhodne o zrušení neziskovej organizácie a o jej likvidácii, ak

- a)
nezisková organizácia neposkytuje všeobecne prospešné služby uvedené v zakladacej listine alebo v štatúte dlhšie ako 12 mesiacov,
- b)
nezisková organizácia nespĺňa podmienky na poskytovanie služieb ustanovené osobitnými predpismi ([§ 3](#)),
- c)
výdavky (náklady) neziskovej organizácie sú neprimerane vysoké voči rozsahu poskytovaných všeobecne prospešných služieb.

(2)

Ak bola nezisková organizácia zrušená z dôvodu podľa odseku 1 písm. c), môžu osoby, ktoré boli jej zakladateľmi alebo členmi jej orgánov, založiť ďalšiu neziskovú organizáciu najskôr po uplynutí troch rokov od vyporiadania záväzkov.

(3)

Súd môže na návrh štátneho orgánu alebo osoby, ktorá osvedčí právny záujem, rozhodnúť o zrušení neziskovej organizácie a o jej likvidácii, ak

- a)
v uplynulých 24 mesiacoch sa nekonalo ani jedno zasadanie správnej rady,
- b)
do uplynutia 12 mesiacov po skončení funkčného obdobia neboli zvolené nové orgány neziskovej organizácie,
- c)
nezisková organizácia používa príjmy zo svojej činnosti a zverený majetok v rozpore s týmto zákonom,
- d)
nezisková organizácia porušuje ustanovenie [§ 30](#),
- e)
nezisková organizácia porušuje povinnosť podľa [§ 10 ods. 3](#),
- f)

nezisková organizácia neuloží v lehote určenej v rozhodnutí o uložení pokuty podľa § 34a ods. 3 výročnú správu do verejnej časti registra účtovných závierok.⁴⁾

(4)

Súd pred rozhodnutím o návrhu na zrušenie neziskovej organizácie podľa odseku 3 určí lehotu na odstránenie dôvodu, pre aký bolo zrušenie navrhnuté.

§ 16

Zlúčenie a splynutie

(1)

Správna rada môže rozhodnúť o zlúčení alebo splynutí neziskovej organizácie s inou neziskovou organizáciou alebo nadáciou.

(2)

Pri zlúčení prechádza majetok zrušenej neziskovej organizácie na neziskovú organizáciu alebo nadáciu, s ktorou sa nezisková organizácia zlúčila.

(3)

Pri splynutí prechádza majetok neziskovej organizácie na neziskovú organizáciu alebo nadáciu vzniknutú splynutím.

(4)

Zmeny, ktoré zo zlúčenia alebo zo splynutia vyplývajú a sú predmetom zápisu do registra, oznámi riaditeľ novovzniknutej organizácie do siedmich dní registrovému úradu.

§ 17

Zánik a likvidácia

(1)

Nezisková organizácia zaniká ku dňu výmazu z registra. Jej zániku predchádza zrušenie s likvidáciou alebo bez likvidácie.

(2)

Likvidácia sa nevyžaduje, ak majetok neziskovej organizácie prechádza na inú neziskovú organizáciu alebo nadáciu po zlúčení alebo splynutí. V registri sa vykoná výmaz zaniknutej neziskovej organizácie a zápis neziskovej organizácie alebo nadácie vzniknutej splynutím k tomu istému dňu. Výmaz zlučovanej neziskovej organizácie a zápis zmeny pri neziskovej organizácii alebo nadácii, s ktorou sa zanikajúca nezisková organizácia zlúčila, sa takisto vykoná k tomu istému dňu.

(3)

Likvidačný zostatok môže byť prevedený len na inú neziskovú organizáciu alebo nadáciu.

(4)

Prioritný majetok podľa § 31a je likvidátor povinný ponúknuť štátu alebo inej neziskovej organizácii.

(5)

Odmenu likvidátora určí ten, kto likvidátora vymenoval.

(6)

Náklady likvidácie sa uhradia z majetku neziskovej organizácie.

(7)

Na zrušenie neziskovej organizácie s likvidáciou alebo bez likvidácie a na zánik neziskovej organizácie sa použijú primerane všeobecné ustanovenia Obchodného zákonníka o zrušení a zániku obchodných spoločností, ak tento zákon neustanovuje inak.

ŠTVRTÝ ODDIEL

ORGÁNY NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE A ICH PRÁVOMOCI

§ 18

Orgány neziskovej organizácie

Orgány neziskovej organizácie sú

- a)
správna rada,
- b)
riaditeľ,
- c)
dozorná rada (revízor),
- d)
ďalšie orgány, ak to určí štatút.

Správna rada

§ 19

(1)

Správna rada je najvyšší orgán neziskovej organizácie. Prvých členov správnej rady vymenúva zakladateľ, ak nie je ustanovené v tomto zákone inak.

(2)

Správna rada najmä

- a)
schvaľuje rozpočet neziskovej organizácie,
- b)
schvaľuje ročnú účtovnú závierku a výročnú správu o činnosti a hospodárení (ďalej len „výročnú správu“),
- c)
rozhoduje o použití zisku a úhrade strát vrátane určenia spôsobu ich vyporiadania najneskôr do skončenia nasledujúceho účtovného obdobia,
- d)
rozhoduje o zrušení, zlúčení, splynutí alebo rozdelení neziskovej organizácie (§ 14),
- e)
podáva návrhy na zmeny zapisovaných skutočností v registri,
- f)
volí a odvoláva riaditeľa a určuje jeho plat,⁷⁾
- g)
volí a odvoláva členov správnej rady, ak štatút neustanovuje inak, a volí a odvoláva členov dozornej rady (revízora),
- h)
schvaľuje právne úkony týkajúce sa nehnuteľného majetku,
- i)
rozhoduje o zmenách v štatúte s výnimkou ustanovení, ktoré si zakladateľ vyhradil v zakladateľskej zmluve,
- j)
rozhoduje o obmedzení práva riaditeľa konať v mene neziskovej organizácie.

(3)

Správna rada rozhoduje aj o ďalších skutočnostiach v rozsahu a za podmienok určených v štatúte.

(4)

Správna rada zodpovedá za hospodárenie s majetkom neziskovej organizácie.

(5)

Členovia správnej rady sú povinní vykonávať svoju pôsobnosť s náležitou starostlivosťou, ktorá zahŕňa povinnosť vykonávať ju s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami neziskovej organizácie a všetkých jej zakladateľov. Najmä sú povinní zaobstarat' si a pri rozhodovaní zohľadniť

všetky dostupné informácie týkajúce sa predmetu rozhodnutia, zachovávať mlčanlivosť o dôverných informáciách a skutočnostiach, ktorých prezradenie tretím osobám by mohlo neziskovej organizácii spôsobiť škodu alebo ohroziť jej záujmy alebo záujmy jej zakladateľov, a pri výkone svojej pôsobnosti nesmú uprednostňovať svoje záujmy, záujmy len niektorých zakladateľov alebo záujmy tretích osôb pred záujmami neziskovej organizácie.

(6)

Členovia správnej rady, ktorí porušili svoje povinnosti pri výkone svojej pôsobnosti, sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť škodu, ktorú tým neziskovej organizácii spôsobili.

(7)

Člen správnej rady nezodpovedá za škodu, ak preukáže, že postupoval pri výkone svojej pôsobnosti s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme neziskovej organizácie. Členov správnej rady nezbavuje zodpovednosti, ak ich konanie schválila dozorná rada (revízor).

(8)

Ustanovenia odsekov 4 až 7 sa vzťahujú na člena správnej rady neziskovej organizácie, ktorá hospodári s prioritným majetkom, pri hospodárení s prioritným majetkom.

§ 20

(1)

Správna rada má najmenej troch členov. Členom správnej rady môže byť iba fyzická osoba, ktorá je spôsobilá na právne úkony a je bezúhonná. Členom správnej rady nemôže byť člen dozornej rady (revízor) a riaditeľ.

(2)

Na účely tohto zákona sa fyzická osoba považuje za bezúhonnú, ak nebola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin. Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace. Ak je zakladateľ neziskovej organizácie povinný používať údaje v informačných systémoch verejnej správy podľa osobitného predpisu,^{7a)} na účel preukázania bezúhonnosti poskytne kandidát na člena správnej rady údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov.^{7b)} Údaje podľa tretej vety zakladateľ neziskovej organizácie, ktorý je povinný používať údaje v informačných systémoch verejnej správy podľa osobitného predpisu,^{7a)} bezodkladne zašle v elektronickej podobe prostredníctvom elektronickej komunikácie Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky na vydanie výpisu z registra trestov.

§ 21

(1)

Správna rada volí zo svojich členov predsedu správnej rady, prípadne podpredsedu správnej rady.

(2)

Predseda správnej rady zvoláva, pripravuje a riadi schôdze správnej rady.

(3)

Správna rada sa schádza podľa potreby, najmenej však dvakrát ročne. Správna rada musí byť zvolaná do desiatich dní od doručenia návrhu dozornej rady (revízora) alebo jednej tretiny členov správnej rady.

(4)

Na platné rozhodnutie správnej rady je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny jej členov, ak tento zákon neustanovuje inak.

(5)

Členstvo v správnej rade je dobrovoľnou a neplatenou funkciou. Členom správnej rady patrí náhrada preukázaných výdavkov, ktoré im vznikli pri výkone funkcie, podľa osobitného predpisu.⁸⁾

§ 22

Členstvo v správnej rade zaniká

a)

uplynutím funkčného obdobia,

b)

odstúpením,

c)

odvolaním, ak člen správnej rady poruší ustanovenia tohto zákona alebo ak sa bez náležitého ospravedlnenia nezúčastní najmenej na troch po sebe idúcich riadne zvolaných zasadnutiach správnej rady, alebo prestane spĺňať podmienky podľa § 20,

d)

smrťou.

Riaditeľ

§ 23

(1)

Riaditeľ je štatutárny orgán, ktorý riadi činnosť neziskovej organizácie a koná v jej mene. Rozhoduje o všetkých záležitostiach neziskovej organizácie, ak nie sú týmto zákonom, zakladacou listinou alebo štatútom vyhradené do pôsobnosti iných orgánov.

(2)

Rozhodnutie správnej rady alebo štatút, alebo zakladacia listina môže obmedziť právo riaditeľa konať v mene neziskovej organizácie; toto obmedzenie však nie je účinné voči tretím osobám, ak tieto osoby o tejto skutočnosti nevedeli, alebo nemohli vedieť.

(3)

Riaditeľ je oprávnený zúčastňovať sa na rokovaniach správnej rady s hlasom poradným.

(4)

Za riaditeľa môže byť zvolená fyzická osoba, ktorá je spôsobilá na právne úkony a je bezúhonná; bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace.

(5)

Riaditeľ zodpovedá za hospodárenie s majetkom neziskovej organizácie.

(6)

Riaditeľ je povinný vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami neziskovej organizácie a všetkých jej zakladateľov. Najmä je povinný zaobstarať si a pri rozhodovaní zohľadniť všetky dostupné informácie týkajúce sa predmetu rozhodnutia, zachovávať mlčanlivosť o dôverných informáciách a skutočnostiach, ktorých prezradenie tretím osobám by mohlo neziskovej organizácii spôsobiť škodu alebo ohroziť jej záujmy alebo záujmy jej zakladateľov, a pri výkone svojej pôsobnosti nesmie uprednostňovať svoje záujmy, záujmy len niektorých zakladateľov alebo záujmy tretích osôb pred záujmami neziskovej organizácie.

(7)

Riaditeľ je povinný nahradiť škodu, ktorú spôsobil neziskovej organizácii porušením svojich povinností pri výkone svojej pôsobnosti.

(8)

Riaditeľ nezodpovedá za škodu, ak preukáže, že postupoval pri výkone svojej pôsobnosti s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme neziskovej organizácie. Riaditeľ nezodpovedá za škodu spôsobenú neziskovej organizácii konaním, ktorým vykonával rozhodnutie správnej rady; to neplatí, ak je rozhodnutie správnej rady v rozpore s právnymi predpismi, zakladacou listinou alebo štatútom alebo ak ide o povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Riaditeľa nezbavuje zodpovednosti, ak jeho konanie schválila dozorná rada (revízor).

(9)

Dohody medzi neziskovou organizáciou a riaditeľom, ktoré vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť riaditeľa, sú zakázané; zakladacia listina ani štatút nemôžu obmedziť alebo vylúčiť zodpovednosť riaditeľa.

(10)

Nároky neziskovej organizácie na náhradu škody voči riaditeľovi môže uplatniť vo svojom mene a na vlastný účet veriteľ neziskovej organizácie, ak nemôže uspokojiť svoju pohľadávku z majetku

neziskovej organizácie. Ustanovenia odsekov 6 až 8 sa použijú primerane. Nároky veriteľov neziskovej organizácie voči riaditeľovi nezanikajú, ak sa nezisková organizácia vzdá nárokov na náhradu škody alebo s ním uzatvorí dohodu o urovnaní. Ak je na majetok neziskovej organizácie vyhlásený konkurz, uplatňuje nároky veriteľov neziskovej organizácie voči riaditeľovi správca konkurznej podstaty.

§ 24

(1)

Riaditeľa volí a odvoláva správna rada.

(2)

Riaditeľa správna rada odvolá, ak

a)

bol právoplatne odsúdený za trestný čin spáchaný v súvislosti s výkonom funkcie riaditeľa alebo za úmyselný trestný čin,

b)

vykonáva činnosť uvedenú v [§ 27](#),

c)

o to sám požiada.

(3)

Riaditeľa môže správna rada odvolať, ak

a)

nie je schopný podľa lekárskeho posudku zo zdravotných dôvodov vykonávať túto funkciu dlhšie ako šesť mesiacov,

b)

koná v rozpore s ustanoveniami tohto zákona, zakladacou listinou alebo štatútom,

c)

to navrhla dozorná rada (revízor) alebo člen správnej rady.

(4)

Na zvolenie a odvolanie riaditeľa je potrebný súhlas aspoň dvojtretinovej väčšiny hlasov všetkých členov správnej rady.

Dozorná rada (revízor)

§ 25

(1)

Dozorná rada (revízor) je kontrolný orgán neziskovej organizácie, ktorý dohliada na činnosť neziskovej organizácie.

(2)

Dozorná rada musí byť zriadená, ak majetok neziskovej organizácie je vyšší ako 165 969 eur alebo ak je súčasťou jej majetku prioritný majetok podľa [§ 31a](#). V ostatných prípadoch môže byť zriadená, ak tak upraví štatút.

(3)

Ak nie je zriadená dozorná rada, jej pôsobnosť vykonáva revízor.

(4)

Členovia dozornej rady (revízor) sú oprávnení nahliadať do všetkých dokladov a záznamov týkajúcich sa činnosti neziskovej organizácie a kontrolujú, či je účtovníctvo riadne vedené v súlade s osobitným predpisom⁹⁾ a či nezisková organizácia uskutočňuje svoju činnosť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, zakladacou listinou a štatútom.

(5)

Dozorná rada (revízor) najmä

a)

preskúmava ročnú účtovnú závierku a výročnú správu a predkladá svoje vyjadrenie správnej rade,

- b) kontroluje vedenie účtovníctva a iných dokladov,
- c) upozorňuje správnu radu na zistené nedostatky a podáva návrhy na ich odstránenie.

(6)

Dozorná rada (revízor) je oprávnená

- a) navrhnúť zvolanie mimoriadneho rokovania správnej rady, ak si to vyžaduje záujem neziskovej organizácie,
- b) podávať správnej rade návrh na odvolanie riaditeľa,
- c) navrhnúť obmedzenie práva riaditeľa konať v mene neziskovej organizácie,
- d) zúčastniť sa prostredníctvom svojich členov na rokovaní správnej rady s hlasom poradným,
- e) upozorniť správnu radu na zistené porušenie právnych predpisov, zakladacej listiny alebo štatútu.

§ 26

(1)

Dozorná rada má najmenej troch členov. Revízorom alebo členom dozornej rady môže byť iba fyzická osoba, ktorá je spôsobilá na právne úkony a je bezúhonná. Členom dozornej rady nemôže byť člen správnej rady a riaditeľ.

(2)

Členov dozornej rady (revízora) volí a odvoláva správna rada (§ 19).

(3)

Členstvo v dozornej rade je dobrovoľná a neplatená funkcia. Členom dozornej rady (revízorovi) patrí náhrada preukázaných výdavkov, ktoré im vznikli pri výkone funkcie, podľa osobitného predpisu.⁹⁾

§ 27

Zákaz konkurencie

Člen správnej rady, riaditeľ a člen dozornej rady (revízor) nesmie

- a) vo vlastnom mene ani na vlastný účet uzavierať obchody, ktoré súvisia s činnosťou neziskovej organizácie,
- b) sprostredkovať pre iné osoby obchody neziskovej organizácie.

§ 28

Zápisnice o schôdzach orgánov

Zo schôdzí orgánov neziskovej organizácie sa vyhotovujú zápisnice, ktoré nezisková organizácia uschováva po čas určený štatútom, ktorý nesmie byť kratší ako jedno funkčné obdobie správnej rady.

PIATY ODDIEL

HOSPODÁRENIE NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE A ÚČTOVNÍCTVO

Hospodárenie neziskovej organizácie

§ 29

(1)

Nezisková organizácia zabezpečuje svoju činnosť a hospodári so svojím majetkom a môže užívať aj majetok štátu alebo majetok územnej samosprávy v súlade s osobitnými predpismi.¹⁰⁾

(2)

Majetok neziskovej organizácie tvoria

a)

vkłady zakladateľov,

b)

príjmy z vlastnej činnosti,

c)

príjmy z podnikateľskej činnosti po zdanení,

d)

dedičstvo,

e)

dary od fyzických osôb a právnických osôb.

(3)

Neziskovej organizácii možno poskytnúť aj dotácie zo štátneho rozpočtu, rozpočtu štátneho fondu a rozpočtu obce.

(4)

Dotácie zo štátneho rozpočtu a rozpočtov štátnych fondov môžu byť neziskovej organizácii poskytnuté na rovnaké služby len z jedného miesta, spravidla z toho, ktoré má vzťah k prevažujúcej činnosti neziskovej organizácie. Z dotácií zo štátneho rozpočtu, rozpočtu štátneho fondu a rozpočtu obce sa nemôžu uhrádzať výdavky (náklady) na správu neziskovej organizácie; na tento účel môže poskytnúť neziskovej organizácii jej zakladateľ príspevok zo svojho rozpočtu.

§ 30

(1)

Nezisková organizácia môže podnikat' podľa osobitných predpisov¹¹⁾ za podmienky, že touto činnosťou sa dosiahne účelnejšie využitie jej majetku a nebude ohrozená kvalita, rozsah a dostupnosť služieb, pre ktoré bola založená.

(2)

Nezisková organizácia sa nemôže zúčastňovať na podnikaní iných osôb a nemôže uzatvárať zmluvu o tichom spoločenstve.

(3)

Príjmy z činnosti neziskovej organizácie podliehajú daňovým povinnostiam podľa platných daňových zákonov.

(4)

Prostriedky neziskovej organizácie nesmú byť použité na financovanie činnosti politických strán a politických hnutí ani na prospech kandidáta na volenú funkciu.

(5)

Nezisková organizácia nesmie viazať poskytovanie svojich všeobecne prospešných služieb na poskytovanie darov od fyzických osôb alebo právnických osôb.

§ 31

(1)

Majetok neziskovej organizácie sa môže použiť len v súlade s podmienkami určenými v zakladacej listine alebo v štatúte a na úhradu výdavkov (nákladov) neziskovej organizácie. Výšku výdavkov (nákladov) neziskovej organizácie určí správna rada každoročne v rozpočte v miere nevyhnutnej na zabezpečenie činnosti neziskovej organizácie.

(2)

Ak fyzická osoba alebo právnická osoba poskytla neziskovej organizácii dar alebo príspevok na konkrétny účel, nezisková organizácia je oprávnená ho použiť na iný účel len s predchádzajúcim súhlasom tej osoby, ktorá dar alebo príspevok poskytla.

§ 31a

Prioritný majetok

(1)

Prioritný majetok na účely tohto zákona je tá časť majetku štátu, ktorú vkladá štát ako zakladateľ alebo spoluzakladateľ do neziskovej organizácie podľa osobitného zákona¹²⁾ a ktorá je určená výlučne na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb.

(2)

Prioritný majetok nemožno založiť ani ho inak použiť na zabezpečenie záväzkov neziskovej organizácie alebo tretej osoby, nemožno ho predať, darovať ani prenechať do nájmu alebo do výpožičky; **to neplatí, ak prioritným majetkom zabezpečuje nezisková organizácia pohľadávku štátu zo zmluvy uzavretej podľa osobitného predpisu.^{12aa)}**

(3)

Prioritný majetok nie je predmetom likvidácie.

(4)

K nehnuteľnostiam, ktoré sú prioritným majetkom, vzniká v prospech štátu právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapisuje do katastra nehnuteľností.

§ 32

Rozpočet neziskovej organizácie

(1)

Nezisková organizácia hospodári podľa schváleného rozpočtu.

(2)

Rozpočet neziskovej organizácie obsahuje všetky rozpočtované príjmy a výdavky, pričom sa zostavuje a schvaľuje na príslušný kalendárny rok.

(3)

Návrh rozpočtu predkladá na schválenie správnej rade riaditeľ najneskôr jeden mesiac pred začiatkom kalendárneho roka, na ktorý sa rozpočet zostavuje. Správna rada schvaľuje rozpočet neziskovej organizácie najneskôr do 31. marca príslušného kalendárneho roka.

Účtovníctvo a výročná správa

§ 33

(1)

Nezisková organizácia vedie účtovníctvo podľa osobitného predpisu.⁹⁾

(2)

Nezisková organizácia musí viesť vo svojom účtovníctve oddelene výnosy a náklady spojené s všeobecne prospešnými službami, výnosy a náklady spojené s podnikateľskou činnosťou.

(3)

Nezisková organizácia je povinná mať účtovnú závierku a výročnú správu overenú štatutárnym audítorom,^{12a)} ak

a)

príjem^{12b)} verejných prostriedkov a podielov zaplatenej dane v účtovnom období, za ktoré je účtovná závierka zostavená, presiahne 200 000 eur, alebo

b)

^{12aa)} Zákon č./2021 Z. z. o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

všetky príjmy neziskovej organizácie v účtovnom období, za ktoré je účtovná závierka zostavená, presiahnu 500 000 eur; tým nie je dotknutá povinnosť overenia účtovnej závierky podľa osobitného predpisu.^{12c)}

(4)

Nezisková organizácia uloží ročnú účtovnú závierku overenú štatutárnym audítorom podľa odseku 3 vo verejnej časti registra účtovných závierok⁴⁾ najneskôr do 15. júla.

§ 34

(1)

Nezisková organizácia vypracuje výročnú správu v termíne určenom správnou radou alebo zakladacou listinou po skončení kalendárneho roka, najneskôr do 30. júna.

(2)

Výročná správa obsahuje

a)

prehľad činností vykonávaných v kalendárnom roku s uvedením vzťahu k účelu založenia neziskovej organizácie,

b)

ročnú účtovnú závierku a zhodnotenie základných údajov v nej obsiahnutých,

c)

výrok štatutárneho audítora k ročnej účtovnej závierke, ak ju štatutárny audítor overoval,

d)

prehľad o peňažných príjmoch a výdavkoch,

e)

prehľad rozsahu príjmov (výnosov) v členení podľa zdrojov,

f)

stav a pohyb majetku a záväzkov neziskovej organizácie,

g)

zmeny a nové zloženie orgánov neziskovej organizácie, ku ktorým došlo v priebehu roka,

h)

ďalšie údaje určené správnou radou.

(3)

Nezisková organizácia uloží výročnú správu do verejnej časti registra účtovných závierok⁴⁾ do 15. júla.

(4)

Výročná správa musí byť pre verejnosť prístupná v sídle neziskovej organizácie.

§ 34a

Pokuty

(1)

Ak nezisková organizácia neuloží výročnú správu do verejnej časti registra účtovných závierok podľa § 34 ods. 3, registrový úrad uloží neziskovej organizácii za porušenie tejto povinnosti pokutu do výšky 1 000 eur. Pri určovaní výšky pokuty registrový úrad prihliada na závažnosť, dĺžku trvania a následky protiprávneho konania a prípadne opakované neplnenie alebo porušovanie povinností ustanovených týmto zákonom alebo na jeho základe.

(2)

Pokuta je splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o uložení pokuty. Pokuta je príjmom štátneho rozpočtu.

(3)

V rozhodnutí o uložení pokuty registrový úrad určí primeranú lehotu na uloženie výročnej správy do verejnej časti registra účtovných závierok, ktorá nesmie byť kratšia ako 30 dní.

(4)

Na konanie o uložení pokuty sa vzťahujú ustanovenia správneho poriadku.

ŠIESTY ODDIEL

SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 35

Dohľad

(1)

Registrový úrad dohliada, či nezisková organizácia plní účel a poskytuje všeobecne prospešné služby, na ktoré bola založená; na tento účel vyhodnocuje obsah výročných správ a v prípade zistenia nedostatkov upozorňuje na ne orgány neziskovej organizácie, požaduje vykonanie nápravy, ako aj splnenie povinností uložených zákonom. Ak náprava nebola vykonaná, môže registrový úrad podať návrh na zrušenie neziskovej organizácie.

(2)

Registrové úrady pri registrácii neziskových organizácií a výkone dohľadu riadi Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

(3)

Kontrolné oprávnenia orgánov podľa osobitných predpisov nie sú týmto zákonom dotknuté, ak nezisková organizácia poskytuje služby podľa osobitných predpisov ([§ 3](#)).

§ 36

Poskytovanie informácií

Každý má právo na prístup k informáciám o nakladaní s majetkom neziskovej organizácie.

§ 37

Zahraničné neziskové organizácie

Právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky, ktorá je neziskovou organizáciou podľa práva štátu, na ktorého území má svoje sídlo alebo jej organizačná zložka, môže na území Slovenskej republiky pôsobiť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako nezisková organizácia vzniknutá podľa tohto zákona, ak splní podmienky na zápis do registra ustanovené týmto zákonom.

§ 37a

Prechodné ustanovenia

(1)

Zakladateľ neziskovej organizácie, ktorá vznikla podľa doterajších predpisov, alebo osoba na to ním splnomocnená je povinná do 30. júna 2002 podať návrh na zápis skutočností, ktoré sa zapisujú do registra podľa tohto zákona.

(2)

Ak sa nepodá návrh podľa odseku 1 alebo ak orgán príslušný na registráciu návrh odmietne, ministerstvo podá na súd návrh na zrušenie neziskovej organizácie.

§ 37aa

Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. novembra 2018

Nezisková organizácia, ktorá vznikla do 31. októbra 2018, je povinná do 31. decembra 2019 podať návrh na zápis údajov o konečnom užívateľovi výhod podľa § 11 ods. 3 v znení účinnom od 1. novembra 2018.

§ 37ab

Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. mája 2018

(1)

Ustanovenie [§ 33 ods. 3](#) v znení účinnom od 1. mája 2018 sa prvýkrát použije pri overení účtovnej závierky a výročnej správy zostavenej k 31. decembru 2018.

(2)

Ustanovenie [§ 33 ods. 4](#) v znení účinnom od 1. mája 2018 sa prvýkrát použije pri ukladaní ročnej účtovnej závierky za účtovné obdobie roka 2018.

§ 37ac

Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. januára 2019

Do uvedenia registra do prevádzky^{12d)} sa údaje zapisujú do registra neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby vedeného podľa tohto zákona v znení účinnom do 31. decembra 2018.

§ 37b

Spoločné ustanovenie

Ustanovenia tohto zákona sa použijú, ak osobitný predpis¹³⁾ neustanovuje inak.

§ 37c

Týmto zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v [prílohe](#).

§ 38

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Michal	Kováč	v.	r.

Ivan	Gašparovič	v.	r.

Vladimír Mečiar v. r.

Príloha k zákonu č. 213/1997 Z. z.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (Ú. v. EÚ L 141, 5. 6. 2015).

1)

[§ 73a](#) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.
[§ 1](#) zákona Slovenskej národnej rady č. 135/1992 Zb. o poskytovaní sociálnych služieb právnickými a fyzickými osobami.

2)

Napríklad zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon

č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2a)

Zákon č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3)

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 386/1996 Z. z.

3a)

§ 3 ods. 4 zákona č. 346/2018 Z. z.

3b)

§ 3 zákona č. 346/2018 Z. z.

3c)

§ 9 ods. 3 zákona č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 52/2018 Z. z.

4)

§ 23 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení zákona č. 547/2011 Z. z.

5)

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

7)

Zákon č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku v znení neskorších predpisov.

7a)

§ 1 ods. 1 zákona č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) v znení zákona č. 221/2019 Z. z.

7b)

§ 10 ods. 4 zákona č. 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 91/2016 Z. z.

8)

Zákon č. 119/1992 Zb. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov.

9)

Zákon č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1996 Z. z.

10)

§ 13 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1996 Z. z. Zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.

11)

Napríklad *Obchodný zákonník*, zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

12)

Zákon č. 13/2002 Z. z. o podmienkach premeny niektorých rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií na neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby (transformačný zákon) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov.

12a)

Zákon č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 91/2016 Z. z.

12b)

§ 2 ods. 4 písm. f) zákona č. 431/2002 Z. z.

12c)

§ 19 ods. 4 zákona č. 431/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

12d)

§ 7 zákona č. 346/2018 Z. z.

13)

§ 100b a 100c zákona č. 578/2004 Z. z. v znení zákona č. 8/2010 Z. z.